

DECIZIA nr. 26/168
din 08 octombrie 2020

Cu privire la examinarea rezultatelor monitorizării postului de televiziune „Primul în Moldova”, urmare a sesizării Comunității pentru advocacy și politici publice „WatcDog.MD”

La data de 21 septembrie 2020, în adresa Consiliului Audiovizualului a parvenit sesizarea f/nr. din aceeași dată din partea Comunității pentru advocacy și politici publice „WatcDog.MD”, care informează că la 15 septembrie 2020, în cadrul buletinului informativ de la ora 18:00, postul de televiziune „Primul în Moldova” a difuzat un subiect cu titlul „*Mai puțin PR pe subiectul Aeroportului Internațional Chișinău*”, în cadrul căruia au fost încălcate un șir de prevederi legale cu privire la exercitarea activității instituțiilor mass-media, și anume nerespectarea prevederilor Constituției Republicii Moldova (art. 31 și 32), ale Codului serviciilor media audiovizuale (art. 2, 7, 11, 13, 14, 35, 73, 75, 80, 83 și 84), ale Regulamentului privind conținuturile audiovizuale (pct. 5 lit. a), b) și c); 9; 10; 21; 22; 44; 45; 46; 49; 50; 78; 79), ale Legii nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare (art. 27; 28), ale Codului deontologic al jurnalistului din Republica Moldova, cât și ale Codului electoral (art. 70 alin. (4)).

Astfel, petiționarul susține că în cadrul reportajului sus-menționat, ministrul Justiției, Fadei Nagacevschi, a participat la o emisiune TV, unde a abordat subiectul cu privire la concesionarea ilegală a Aeroportului Internațional Chișinău, și a declarat următoarele: „*În situația în care se încep discuțiile publice, politicienii sunt tentați să trateze din punct de vedere politic anumite chestiuni legate de respectivul dosar și asta poate să ducă la prejudicierea investigării cazului și analizei respectivului caz și să-i prejudicieze apărarea. Eu nu mai vreau să mă mai trezesc cu declarații de tipul celor făcute de către domnul Brânzan, ministrul al Economiei, când în august spunea: „puneți capacul”. Bine, eu acum parafrazez, când spunea că noi nu avem nicio șansă să ne întoarcem Aeroportul*”.

Totodată, Comunitatea pentru advocacy și politici publice „WatchDog.MD” afirmă că în cadrul reportajului s-a menționat că „*Guvernul Sandu a creat o situație periculoasă în procesul de judecată privind returnarea Aeroportului Internațional Chișinău în gestiunea statului. Anterior, președintele țării Igor Dodon a anunțat că actuala guvernare va face tot posibilul pentru a readuce în proprietatea statului Aeroportul Internațional, care a fost dat ilegal în concesiune în anul 2013*”.

În acest context, reprezentanții Comunității pentru advocacy și politici publice „WatchDog.MD” consideră legitimă întrebarea cu privire la buna-credință a autorilor reportajului jurnalistic, în conformitate cu art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale, care cere expres ca informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință, iar ce ține de forma premiselor raționamentului logic construit de către domnul Nagacevschi și, implicit, reportajul care relatează subiectul dat, acestea sunt inconsistente din punct de vedere a logicii formale.

De asemenea, petiționarul constată că: „*Judecata de valoare prezentată de știre este fără substrat factologic suficient și se bazează pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere*

este denaturată până la falsitate și, din acest motiv, postul de televiziune nu și-a îndeplinit obligațiunile legale prevăzute de Constituție, Codul audiovizualului, regulamentul acestuia de a elabora cu rigoare și acuratețe redactarea și prezentarea știrilor, iar titlurile și textele afișate pe ecran să reflecte cât mai fidel esența faptelor și datelor prezentate”.

În opinia Comunității pentru advocacy și politici publice „WatchDog.MD”: „Aceasta seamănă mai mult a publicitate electorală deghizată, or, chiar în finalul știrii, fără a fi susținut de alte probe, se indică în contrast că Președintele Dodon a promis că va reîntra Aeroportul Internațional Chișinău, însoțit de imagini cu Patriarhul Moldovei pe fundal, transmițând astfel mesaje subliminale care sunt interzise conform legislației audiovizuale.

Mai mult, acestea afectează inadmisibil și șansele concurenților electorali care au garantate, conform art. 70 al Codului audiovizual, niște drepturi oferite prin lege, dacă unul din actorii electorali primește publicitate electorală indirectă, afectând libertatea opiniei și a informării cetățeanului și, implicit, a libertății conștiinței”.

Totodată, petiționarul invocă: „În cadrul reportajului lipsește cu desăvârșire mențiunea faptului că a fost acordată posibilitatea la replică pentru persoanele vizate în material, care este garantat prin Legea cu privire la dreptul la exprimare, art. 14 al Codului, deoarece materialul prezentat reflectă doar poziția politică a ministrului Justiției. Or, chiar regulamentul cu privire la audiovizual recomandă, în timpul campaniei electorale, să ofere o atenție sporită declarațiilor politice și să disemineze o eventuală dezinformare a publicului, care ar duce la atingerea interesului public, cât și la atingerea securității informaționale a statului Republica Moldova”.

În contextul celor expuse, Comunitatea pentru advocacy și politici publice „WatchDog.MD” solicită sancționarea cu avertizare publică a furnizorului de servicii media care a comis prima încălcare a prevederilor stipulate la:

- a) art. 13-15 din Codul audiovizualului;
- b) art. 70 alin. (2), (6) și (11) din Codul electoral.

În temeiul prevederilor art. 83 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale, precum și în scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor sesizate, prin scrisoarea nr. 712 din 23.09.2020, Consiliul Audiovizualului a solicitat „Telesistem TV” SRL, fondatoarea postului de televiziune „Primul în Moldova”, să-și expună opinia referitor la cele invocate în sesizarea Comunității pentru advocacy și politici publice „WatchDog.MD”.

Prin scrisoarea nr. TS-9/05 din 25 septembrie 2020, „Telesistem TV” SRL, fondatoarea postului de televiziune „Primul în Moldova”, a comunicat următoarele: „AO „Watchdog.MD” solicită Consiliului Audiovizualului examinarea reportajului postului de televiziune „Primul în Moldova” din 15.09.2020 care, în opinia petiționarului, încalcă prevederile Constituției, ale Codului serviciilor media audiovizuale și ale Codului electoral.

Petiționara s-a referit la lista cu articole din actele legislative. Prin articolele enumerate sunt cele care nu se refera la activitatea postului privat de televiziune „Primul în Moldova” (de exemplu, art. 35 – Atribuțiile furnizorilor publici de servicii media). Petiționara constată că postul „Primul în Moldova” nu a asigurat informarea corectă a publicului privind discursului ministrului Justiției, Fadei Nagacevski, privind dosarul Aeroportului.

Însă, în opinia obiectivă, discursul dlui ministru al Justiției a fost transmis în mod exact și corect. Ultimul s-a adresat către politicienii Republicii Moldova cu unica solicitare: cazul Aeroportului să nu fie comentat până când dosarul este în judecată. În caz contrar, faptul dat poate să ducă la prejudicierea investigării cazului.

Reieșind din tematica subiectului, tonul echilibrat și limbajul moderat utilizat în discursul prezentat nu a fost necesară opinia altor persoane.

Reportajul nu face parte din cele care reflectă campania electorală, nu lezează drepturile concurenților electorali garantate prin art. 70 al Codului electoral, mai ales că la

data de 15 septembrie 2020, dna Sandu nici nu era înregistrată în calitate de candidat electoral la alegerile prezidențiale. Deci, nicidecum nu poate fi invocată lezarea drepturilor candidatului prevăzute de Codul electoral. Mai ales că în reportaj se vorbea despre Guvernul Sandu, și nu despre Maia Sandu.

Cu toate acestea, conform prevederilor art. 69 (6) din Codul electoral, concurenții electorali și/sau candidații care se consideră lezați în drepturi beneficiază de dreptul la replică. Cererea scrisă privind acordarea dreptului la replică se depune la mijlocul de informare în masă în termen de 2 zile calendaristice de la difuzarea/publicarea informației.

Astfel, nicio solicitare din partea unor candidați sau a persoanelor vizate în reportajul difuzat nu a fost înregistrată.

În rest, sesizarea este una nefondată, deoarece nu conține nicio apreciere juridică a conținutului știrii, ci doar raționamente bazate pe logica autorilor sesizării. Urmând aceeași logică, furnizorul este obligat să analizeze declarațiile politicianilor și funcționarilor publici din punct de vedere a prezenței erori de logică în ele. Însă scopul presei este în a da posibilitate oamenilor să-și exprime opinia în mod liber. Mai mult ca atât, conform prevederilor Codului administrativ, dacă petiționara solicită emiterea unui act administrativ individual (la caz, Decizia Consiliului Audiovizualului), el trebuie să înainteze autorității publice nu sesizare, ci cerere.

Astfel, solicităm respingerea sesizării Asociației Oștești „WatchDog.MD”.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. c) din Codul serviciilor media audiovizuale, Consiliul Audiovizualului a efectuat monitorizarea postului de televiziune „Primul în Moldova” prin prisma celor invocate în sesizare.

Rezultatele monitorizării au atestat că la data de 15 septembrie 2020, în cadrul buletinului informativ de la ora 18.00, postul de televiziune „Primul în Moldova” a difuzat un subiect cu titlul „*Mai puțin PR pe subiectul Aeroportului Internațional Chișinău*” (ora de difuzare: 18:24:14), axat pe declarațiile făcute de ministrul Justiției, Fadei Nagacevschi, la un post privat de televiziune, cu referire la cesionarea Aeroportului Internațional Chișinău.

Astfel, în cadrul subiectului se relatează faptul că:

BETA: „*Potrivit ministrului Justiției, toate competențele și materialele pe dosar au fost transmise unei companii de avocatură care reprezintă interesele Republicii Moldova în procesul de arbitraj internațional în dosarul Aeroportului Internațional Chișinău. Acum, în cadrul procesului se fac o serie de analize și investigații, astfel, spune Fadei Nagacevschi, la această etapă politicianii trebuie să se abțină de la comentarii, pentru a nu crea impedimente*”.

Fadei Nagacevschi, ministrul Justiției (secvență din emisiune): „*În situația în care se încep discuțiile publice, politicianii sunt tentați să trateze din punct de vedere politic anumite chestiuni legate de respectivul dosar și asta poate să ducă la prejudicierea investigării cazului și analizei respectivului caz și să-i prejudicieze apărarea*”.

BETA: „*Ministrul Nagacevschi, declară că nu se va expune public pe marginea dosarului Aeroportului până la finalizarea procesului de arbitraj. Mai mult, oficialul le-a cerut și politicianilor să nu facă declarații iresponsabile sau PR pe acest caz, care ține de reputația Republicii Moldova. Fadei Nagacevschi a făcut trimitere la declarația fostului ministru al Economiei în Guvernul Sandu, Vadim Brânzan, care poate pune în pericol mersul procesului în favoarea țării*”.

Fadei Nagacevschi, ministrul Justiției (secvență din emisiune): „*Eu nu mai vreau să mă mai trezesc cu declarații de tipul celor făcute de către domnul Brânzan, ministrul al Economiei, când în august spunea: „puneți capacul”. Bine, eu acum parafrazez, când spunea că noi nu avem nicio șansă să ne întoarcem Aeroportul. Acea declarație a ieșit de la un oficial al Republicii Moldova și acea declarație poate fi utilizată în cadrul unui proces de partea interesată*”.

La finalul reportajului se menționează: *„Contractul de concesiune a Aeroportului Internațional Chișinău a fost rezoluționat de Agenția Proprietății Publice, pe data de 08 iulie curent, din cauza neexecutării obligațiilor investiționale ale concesiionarului. Compania „Avia Invest” a acționat statul Republica Moldova în arbitrajul de la Stockholm. Anterior, președintele țării Igor Dodon a anunțat că actuala guvernare va face tot posibilul pentru a readuce în proprietatea statului Aeroportul Internațional, care a fost dat ilegal în concesiune în anul 2013”.*

Urmare a analizei conținutului subiectului *„Mai puțin PR pe subiectul Aeroportului Internațional Chișinău”*, cu referire la art. 70 din Codul electoral, care garantează drepturile concurenților electorali, invocat de Comunitatea pentru advocacy și politici publice „WacDog.MD”, este relevant de menționat că persoanele vizate în aceasta, la data de 15 septembrie 2020, nu aveau calitatea de concurenți electorali la alegerile prezidențiale din 01 noiembrie 2020.

Cu referire la prevederile art. 14 din Codul serviciilor media audiovizuale, invocate de către petiționar, dreptul la replică se acordă în următoarele condiții:

(1) Persoana fizică sau juridică, care se consideră lezată în drepturile sale în urma difuzării unor programe audiovizuale sau în urma prezentării altor elemente ale serviciilor media audiovizuale, are dreptul la replică în conformitate cu Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare;

(2) Procedura privind exercitarea dreptului la replică sau la rectificare, precum și orice alte măsuri necesare, inclusiv sancțiuni, în vederea garantării dreptului la replică sau la rectificare se aprobă de către Consiliul Audiovizualului într-o limită rezonabilă de timp de la data depunerii cererii solicitantului;

(3) Difuzarea rectificării, dezmințirii sau acordarea dreptului la replică nu exclude dreptul persoanei lezate de a se adresa în instanțele judecătorești.

Totodată, procedura de exercitare a dreptului la replică este prevăzută și în Regulamentul privind conținuturile audiovizuale (aprobat prin Decizia nr. 61/2019 din 30 decembrie 2020), la capitolul IV, pct. 77-104.

Cu referire la prevederile art. 35 din Codul serviciilor media audiovizuale, invocate de petiționar, este de specificat că, conform clasificării furnizorilor de servicii media aflați în jurisdicția Republicii Moldova, furnizori publici sunt: Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova” și Compania Publică „Găgăuziya Radio Televizionu”.

Astfel, prevederile art. 35 din Codul serviciilor media audiovizuale cu privire la obligațiile furnizorilor publici de servicii media, invocate de Asociația Comunitatea „WatchDog.MD”, nu sunt aplicabile postului de televiziune „Primul în Moldova”, dat fiind faptul că „Telesistem TV” SRL, fondatoarea respectivului post TV, este un furnizor de servicii media național privat.

La fel, este oportun de precizat că în sesizare se face trimitere la acte legislative abrogate (Codul Audiovizualului), precum și la articole din Codul serviciilor media audiovizuale care sunt prevăzute furnizorilor publici de servicii media, și nu furnizorilor de servicii media naționali privați.

Astfel, în cadrul reportajului difuzat, ministrul Justiției, Fadei Nagacevschi, vine cu un mesaj adresat politicianilor, prin care îi îndeamnă să se abțină de la declarații privind dosarul de concesiune a Aeroportului Internațional Chișinău, pentru a nu crea obstacole în derularea procesului de judecată, în perioada când acesta este unul dintre subiectele sensibile și de interes național.

Prin urmare, analiza reportajului difuzat de postul de televiziune „Primul în Moldova” nu atestă abateri de la cadrul legal prevăzut de Codul serviciilor media audiovizuale.

În temeiul celor constatate și în conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale, adoptat prin Legea nr. 174 din 08.11.2018, **Consiliul Audiovizualului**

DECIDE:

1. A lua act de rezultatele monitorizării postului de televiziune „Primul în Moldova” (PRO (9) UNANIM – D. VICOL, T. BURAGA, A. COZMA, L. MANOLE, C. MIHALACHE, I. ROBU, Iu. ROȘCA, A. URSU-ANTOCI și L. VIZIRU).

2. A respinge sesizarea f/nr. din 21 septembrie 2020, parvenită din partea Comunității pentru advocacy și politici publice „WatcDog.MD” (PRO (9) UNANIM – D. VICOL, T. BURAGA, A. COZMA, L. MANOLE, C. MIHALACHE, I. ROBU, Iu. ROȘCA, A. URSU-ANTOCI și L. VIZIRU).

3. Motivațiile privind rezultatele votării sunt înscrise în Procesul-verbal al ședinței CA din 08 octombrie 2020, parte integrantă a prezentei decizii.

4. Prezenta decizie poate fi contestată cu o cerere prealabilă la Consiliul Audiovizualului în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei. În ordine de contencios administrativ, decizia poate fi contestată la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr.3), în termen de 30 de zile din data comunicării răspunsului cu privire la cererea prealabilă sau din data expirării termenului prevăzut pentru soluționarea acesteia.

5. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare TV.

6. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTE

Dragoș VICOL